

## VALIKÕPPEAINE ARUTLUSÕPETUS 6. KLASS JA 8. KLASS

Aprill 2026

Õppeaine maht kokku 2 nädalatundi: II kooliaste 1 ja III kooliaste 1 nädalatund.

### Valikõppeaine lühikirjeldus

Valikõppeaine keskendub argumenteerimise baasõppele. Läbi argumendikeskse õpetamismeetodi arenevad õpilase ainealased teadmised ning argumenteerimis- ja kriitilise mõtlemise oskus.

### Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikõppeainega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on teadlik oma huvidest, võimetest ja oskustest
- 2) oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja analüüsida
- 3) on arendanud suhtlemise, esinemise, koostöö ja loova mõtlemise oskusi

### Lõiming, üldpädevuste kujundamine ja läbivad teemad

Valikõppeaine võimaldab lõimingut kõigi riiklikus õppekavas olevate ainetega, kujundades üldpädevusi ja käsitledes läbivaid teemasid õpetajate vahelises koostöös. Valikõppeaine seondub kooli arengukavas sätestatud suundadega. Omandades argumenteerimise baasoskused, on võimalik kasutada meetodit igas ainetunnis.

### Hindamise põhimõtted

Hindamisel lähtutakse vastavatest kooli õppekava sätetest. Õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust ning loovust ülesannete lahendamisel hinnatakse suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel. Kasutatakse kujundavat hindamist, antakse sõnalisi hinnanguid ja kokkuvõtvalt rakendatakse mitmeeristavat hindamist AR/MA (arvestatud või mitteamvestatud). Õpilane on hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.

## Õppekeskkond

Valikõppeaine tundides kasutatakse mitmekesiseid aktiivõppe meetodeid ja praktilisi tegevusi: arutelud, meeskonnatöö, rollimängud, õppekäigud jm. Õppetegevus toimub nii kooli füüsilises õppekeskkonnas, e-õppe keskkondades kui väljaspool kooli. Õppeülesanded arendavad õpilaste eneserefleksiooni oma huvide, väärtuste, tugevuste ja arenguvajaduste määratlemiseks.

## Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

### 6.klass – Arutlusõpetus (35 tundi)

| Tund           | Teema                                     | Õpitulemused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Õppesisu                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tunnid<br>1-12 | Sissejuhatus<br><br>argumenteeri<br>misse | Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab suhtlemisel tekkivaid tõkkeid</li> <li>• nimetab veenva sõnavõtu erinevaid komponent</li> <li>• saab aru, mis on argument</li> <li>• kirjeldab argumenteerimiseks vajalikke eeldusi</li> <li>• nimetab argumendi osasid</li> <li>• loob argumendi mudeli abil iseseisvalt argumente erinevatel teemadel</li> <li>• mõistab mõistete „ümberlüke ja „vastuargument“ erinevusi</li> <li>• vastab enda mõtteid põhjendades ja tõestades kaasõpilaste esitatud seisukohtadele.</li> </ul> | Argumenteerimise vajalikkus, suhtlusmudel, veenvus, eri tüüpi suhtlejad, argumendi mudeli tutvustus ja selle loomine, argumendi koostamine, tõestamine ja tõestusmaterjali leidmine, ümberlüke ja vastuargument, rollimängud. |

|                 |                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                        |
|-----------------|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tunnid<br>13-20 | Argumenteerimine ja<br>teabekeskkond | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• nimetab levinuimad demagoogiavõtteid</li> <li>• tunneb ära levinuimad demagoogiavõtted</li> <li>• selgitab argumendi ja demagoogia vahelist erinevust</li> <li>• eristab fakte arvamusest, leiab tekstist argumente või selle osasid või märkab nende puudumist</li> <li>• hindab teabe usaldusväärsust.</li> </ul> | Demagoogia, demagoogiavõtted, demagoogiavõtete ära tundmine ja nendega tegelemine, fakti ja arvamuse eristamine, info usaldusväärsuse hindamine, struktuurne lugemine. |
| Tunnid<br>21-26 | Retoorika ja avalik<br>esinemine     | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab kõnede erinevaid eesmärke</li> <li>• selgitab esituse olulisust kõnepidamise puhul</li> <li>• teab, kuidas kõnet üles ehitada</li> </ul>                                                                                                                                                                  | Kõne liigid, kõne struktuur, kõne osad, avalik esinemine, kõne stiil ja kõne pidamine praktikas.                                                                       |
|                 |                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise, kuidas sellega toime tulla</li> <li>• analüüsib end avaliku esinejana</li> <li>• nimetab heale kõnepidajale iseloomulikke tunnuseid ning püüab neid iseseisvalt rakendada.</li> </ul>                                                                                           |                                                                                                                                                                        |

|                  |                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                        |
|------------------|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tunnid<br>27-32  | Sissejuhatus<br>väitlusesse        | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab väitlusformaati</li> <li>• oskab kasutada vahemärkusi ning selgitab nende seost igapäevaeluga</li> <li>• leiab eakohaste teemade puhul koos tiimikaaslastega vähemalt kaks argumenti nii jaatavalt kui eitavalt poolelt</li> <li>• nimetab kaasuse erinevaid osasid</li> <li>• leiab kaasuse toetamiseks sobivat tõestusmaterjali, analüüsides sealjuures selle usaldusväärsust.</li> </ul> | Väitlusformaat,<br>vahemärkused, kaasuse<br>ettevalmistamine, argumentide leidmine ja<br>hindamine, väitluse praktika. |
| Tunnid 33-<br>35 | Kordamine ja õpitu<br>kinnistamine |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Õpitu süvendamine ja laiendamine.                                                                                      |

## 8.klass – Arutlusõpetus (35 tundi)

| Tund            | Teema                              | Õpitulemused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Õppesisu                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------|------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tunnid<br>1-12  | Sissejuhatus<br>argumenteeringisse | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab suhtlemisel tekkivaid tõkkeid</li> <li>• nimetab veenva sõnavõtu erinevaid komponente</li> <li>• saab aru, mis on argument</li> <li>• kirjeldab argumenteeringuks vajalikke eeldusi</li> <li>• nimetab argumendi osasid</li> <li>• loob argumendi mudeli abil iseseisvalt argumente erinevatel teemadel, mõistab mõistete „ümberlüke ja „vastuargument“ erinevusi</li> <li>• vastab enda mõtteid põhjendades ja tõestades kaasõpilaste esitatud seisukohtadele.</li> </ul> | Argumenteeringu vajalikkus, suhtlusmudel, veenvus, eri tüüpi suhtlejad, argumendi mudeli tutvustus ja selle loomine, argumendi koostamine, tõestamine ja tõestusmaterjali leidmine, ümberlüke ja vastuargument, rollimängud. |
| Tunnid<br>13-20 | Argumenteering ja teabekeskkond    | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• nimetab levinuimad demagoogiavõtteid</li> <li>• tunneb ära levinuimad demagoogiavõtted</li> <li>• selgitab argumendi ja demagoogia vahelist erinevust</li> <li>• eristab fakte arvamusest, leiab tekstist argumente või selle osasid või märkab nende puudumist</li> <li>• hindab teabe usaldusväärsust.</li> </ul>                                                                                                                                                                  | Demagoogia, demagoogiavõtted, demagoogiavõtete ära tundmine ja nendega tegelemine, fakti ja arvamuse eristamine, info usaldusväärsuse hindamine, struktuurne lugemine.                                                       |

|                 |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                               |
|-----------------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tunnid<br>21-26 | Retoorika ja avalik esinemine   | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab kõnede erinevaid eesmärgesid</li> <li>• selgitab esituse olulisust kõnepidamise puhul</li> <li>• teab, kuidas kõnet üles ehitada</li> <li>• nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise, kuidas sellega toime tulla</li> <li>• analüüsib end avaliku esinejana</li> <li>• nimetab heale kõnepidajale iseloomulikke tunnuseid ning püüab neid iseseisvalt rakendada.</li> </ul>       | Kõne liigid, kõne struktuur, kõne osad, avalik esinemine, kõne stiil ja kõne pidamine praktikas.              |
| Tunnid<br>27-32 | Sissejuhatus väitlusesse        | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kirjeldab väitlusformaati</li> <li>• oskab kasutada vahemärkusi ning selgitab nende seost igapäevaeluga</li> <li>• leiab eakohaste teemade puhul koos tiimikaaslastega vähemalt kaks argumenti nii jaatavalt kui eitavalt poolelt</li> <li>• nimetab kaasuse erinevaid osasid</li> <li>• leiab kaasuse toetamiseks sobivat tõestusmaterjali, analüüsides sealjuures selle usaldusväärsust.</li> </ul> | Väitlusformaat, vahemärkused, kaasuse ettevalmistamine, argumentide leidmine ja hindamine, väitluse praktika. |
| Tunnid<br>33-35 | Kordamine ja õpitu kinnistamine |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Õpitu süvendamine ja laiendamine.                                                                             |